

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΕΣ

ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ Γ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ *Μαθήματα μικροβιολογίας*, Έκδοτική Έταιρεία «Γράμματα» 1928.

Ἡ ἀξία τῆς κ. Παναγιωτάτου ἢ ὁποία διευθύνει τὸ μικροβιολογικὸ ἐργαστήριον τοῦ Ἑλληνικοῦ Νοσοκομείου εἶναι τόσο ἀναγνωρισμένη ὥστε τὸ ὄνομά της στὸ ἐξώφυλλον ἑνὸς βιβλίου ἐπιστημονικοῦ εἶναι ἐγγύηση τοῦ ὀρθῶς καὶ καλὰ διατυπωμένου περιεχομένου του. Τὸ βιβλίον ποὺ ἔχομε ὑπ' ὄψιν εἶναι τὰ βραδυνὰ μαθήματα ποὺ διδάχτηκαν στὶς «Νοσοκόμους τοῦ Κυανοῦ Σταυροῦ» στὸ ἐργαστήριον τοῦ Νοσοκομείου. Καὶ ὁ μὴ ἐπιστήμονας, καὶ ὁ μὴ εἰδικὸς θὰ διαβάσει μὲ ἐνδιαφέρον πολὺ τὸ βιβλίον τῆς κ. Παναγιωτάτου ποὺ δίδει τόσες πληροφορίες γιὰ τὰ κυριότερα μικρόβια, τῶν ὁποίων τὸ σχῆμα βλέπει στὲς φωτογραφίες ποὺ παρεμβάλλονται στὶς σελίδες τοῦ κειμένου. Ἡ μικροβιολογία εἶνε, ὡς γνωστὸ, ἐπιστήμη ποὺ ἔλαβε τὴν μεγάλην τῆς ἀνάπτυξιν ἀπ' τὸν παρελθόντα αἰῶνα (κυρίως μὲ τὴν θαυμάσια ἐργασία τοῦ Παστερ), ἀλλὰ ὁ πρῶτος ποὺ δημοσίευσεν εἰκόνες μικροβίων εἶναι ὁ Ὁλλανδὸς σοφὸς Λέβενχεκ στὸν 17ον αἰῶνα.

ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ *«Κρίτων»*. Ἐκδοσις «Γραμμάτων» Ἀλεξάνδρεια - Ἀθήναι. 1928.

ΠΑΝΑΓ. ΜΑΥΡΕΑ *«Ἐλεγχοί»*. Τυπ. Κ. Σ. Παπαδογιάννη Ἀθήναι 1927.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ, ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

«*Νέα Ἔστια*». Τεύχος 1 Ὀκτ. Ποιήματα Μαρίνου Σιγούρου ἄρθρον τοῦ Γερ. Σπαταλά «Τὸ σονέττο «Ὁρφέας» τοῦ Σολωμοῦ» Δημοσιεύεται μὲ συνέχεια τὸ μυθιστόρημα τοῦ κ. Ξενοπούλου «Ὁ Γιὸς μου κ' ἡ κόρη μου».

15 Ὀκτωβρ. Ὁ κ. Νιρβάνας γράφει γιὰ τὸ ζωγράφον Γεώργιον Ροῦλλὸν ποὺ πέθανε τελευταῖα, ξεχωρίζομε ἓνα πολὺ ὠραῖον διήγημα

τῆς κ. Ειρήνης Δεντρινοῦ. Στὴν καλύβα τ' Ἄη-Γιανιοῦ. Ὁ Τέλλος Ἄγρας γράφει γιὰ τὴν ἐξαιρετικὴ γυναῖκα Εὐθαλία Δ. Ξενοπούλου, μητέρα τοῦ κ. Ξενοπούλου μὲ τὴν ἀφορμὴ τοῦ θανάτου τῆς.

1 Νοεμβρ. Ὁ κ. Νιρβάνας γράφει γιὰ τὴ νεαρὴ ζωγράφου Νέλλη Κυριακοῦ ἀδελφὴ τῆς Ρένας Κυριακοῦ—τοῦ πρώτου μουσικοῦ καλέντου, — γιὰ τὴν ὁποία εἶχε γράψει ὁ κ. Β. Φρέρης στὰ «Παναγιύπτια». Ὁ Χρ. Ἀγγελομάτης παρουσιάζει πέντε ἀνέκδοτα ποιήματα τοῦ Jean Moreas, τὰ μεταφράζει καὶ μιλεῖ γι' αὐτά.

«**Ἑλληνικὰ Γράμματα**», 1 Ὀκτωβρίου 1928. Ὁ κ. Κ. Παπαγιάννης γράφει γιὰ τὴν «Κέρκυρα».

Ἀπὸ τεῦχος τῆς 15 Ὀκτωβρίου τὰ «Ἑλληνικὰ Γράμματα» ἄλλαξαν πῆραν μορφή πρὸ λαϊκὴ — ἡ ὕλη τους θᾶναι, ὅπως εἶπαν πρὸ προσητῆ σὲ ὅλους. Αὐτὸ βέβαιον εἶναι μιὰ ἀκόμη ἀπόδειξη τῆς λιγοστῆς διάδοσης τοῦ καθαρὰ λογοτεχνικοῦ περιοδικοῦ πούναι πάντα ὑποχρεωμένο νὰ φυτοζωεῖ, ἅμα δὲ βγεῖ ἀπτόν αὐστηρό του χαρακτηῖρα. Ἐμεῖς πὺ ἀγωνιζόμεστε γιὰ τὸν σκοπὸ τοῦ καθαρὰ λογοτεχνικοῦ περιοδικοῦ ξέρομε τίς δυσκολίες καὶ τοὺς κόπους καὶ τίς ζημιές. Μὰ δὲ μπορούμε καὶ νὰ κάνομε ὑποχωρήσεις.

Στὰ τελευταῖα τεύχη τῶν «Ἑλληνικῶν Γραμμάτων» εἶδαμε κάτι νοστιμότατα σκίτσα τοῦ κ. Κλ. Κλώνη, ἰδίως ἐκεῖνα μὲ τὰ ὁποῖα φιλοτέχνησε τὸ ἄρθρο του «Ἡ Μύκονο», στὸ τεῦχος τῆς 15 Ὀκτ., ὅπου βρίσκομε καὶ μιὰ παρουσίαση τοῦ Ἡλίου Μηνιάτη, τὸν Ἐκκλησιαστικὸ τοῦ 17ου αἰῶνα, ἀπτόν κ. Γ. Φτιαρᾶ κ' ἓνα διήγημα τοῦ κ. Α. Παπαδήμα.

Στὸ τεῦχος τῆς 1ης Νοεμ. διαβάσαμε ἓνα καλὸ διήγημα τοῦ Α. Τραυλαντῶνη «Τὸ καταμεσήμερο στὸ πηγάδι».

Στὸ φυλλάδιο αὐτὸ τὰ «Ἑλληνικὰ Γράμματα» ἀναδημοσίεψαν τὸ ὡραιότατο ποιήμα τοῦ κ. Χάγερ Μπουφίδη (Ἰσαντροῦ Ἄρη) πὺ τύπωσε ἡ «Ἀλεξανδρινὴ Τέχνη» στὸ 10ο τεῦχος τῆς «Παράκληση στὸ Θεὸ γιὰ ἓναν μικρὸ Καμπούρη».

Ἡλία Π. Βουτιερίδη «Ὁ Σοφοκλῆς καὶ αἱ γυναῖκες» «**Ἐρευνα**», Μηνιαῖον περιοδικόν. Ἀθῆναι - Ἀλεξάνδρεια. Ἰούλιος. Μᾶς φαίνεται ὅτι εἶναι δύσκολο νὰ διαφωνήσῃ κανεὶς μὲ τὸν κ. Βουτιερίδη στὸν θαυμασμὸ πὺ ἐκφράζει γιὰ τίς γυναῖκες τῶν δραμάτων τοῦ Σοφοκλῆ. Κάνει παρατηρήσεις πάνω στὴν Ἀντιγόνη, τὴν Ἰοκάστη, τὴν Ἡλέκτρα, τὴν Δηϊάγειρα. Ἀναφέροντας τὸν Ὄφραντα λέγει ὅτι ἡ Ἡλέκτρα του «καὶ ἡ Χρυσόθεμη ἀκόμη μᾶς πα-

„ ρουσιάζονται συχνά σάν μαινάδες· μιλοῦν πολύ γιά τή σάρκα τους·
 „ και τήν ἐκδίκησή τους, ὅσο κι' ἄν εἶναι νόμιμη, μᾶς τήνε ζω-
 „ γραφίζουνε μέ κάποια λόγια τους σέ τρόπο, πού νά τήνε βρί-
 „ σκουμε ἐγκλημα πραγματικό. Ἡ Ἡλέκτρα τοῦ Σοφοκλή, ἐγκλη-
 „ ματεῖ κι' αὐτή· ἀλλά μᾶς γίνεται συμπαθητική. Μᾶς δείχνει κα-
 „ θαρά, ὅτι ἡ ἀτιμία κ' ἡ ἀσέλγεια τῶν ἄλλων τῆς ξανάβουν τὸν
 „ πόθο νά ἐκδικηθῆ. Γράφει γιά τὴν Ἀντιγόνη τοῦ Ρακίνα («Οἱ
 „ Ἐχθροὶ Ἀδελφοί») και παρατηρεῖ ὅτι δὲν εἶναι πλᾶσμα ἑλληνικό.
 „ Στὸ θέατρο τοῦ Ρακίνα τὰ τραγικά πρόσωπα τοῦ ἀρχαίου Ἑλλη-
 „ νικοῦ κόσμου . . . εἶχανε μεταμορφωθεῖ σέ δέσποινες Γαλλίδες
 „ και σέ ἱπότες και εὐγενικοὺς Γάλλους». Ἐννοεῖται. «Quand vous
 „ lisez les noms d'Hippolyte ou d'Achille mettez à la place ceux
 „ du prince de Condé ou du comte de Guiche» εἶπε ὁ Ταῖν.
 „ «Θελήσανε» λέγει ὁ κ. Βουτιεριδης «τὴν Ἡλέκτρα τοῦ Σοφοκλή
 „ νά παρομοιάσουνε στὴν κακουργία και στὴν ἀγριότητα μέ τὴ
 „ λαίδη Μάκβεθ. Μά τοῦ Σαίξπηρ ἡ ἡρωίδα εἶναι περισσότερο
 „ μιὰ γυναῖκα ὑστερική, πού ἡ ψυχὴ τῆς κλεῖ μέσα τῆς τὸ ἐγκλη-
 „ μα, ἴσως χωρὶς νά τὸ νιώθῃ· εἶναι γεννημένη κακούργα κι' ἀφορ-
 „ μὴ μόνο κατὰλληλῃ ζητοῦσε γιά νά φανερώσει τὴν τέτοια ψυχο-
 „ σύνθεσή τῆς· γιά τοῦτο και στὸ τέλος καταντᾶει τρελλὴ και πε-
 „ θαίνει ἀπὸ τὸν ἐγκληματικὸ τρόπο. Ἐνῶ ἡ Ἡλέκτρα θρέφει τὴν
 „ ἐκδίκησή τῆς ξέροντας ὅτι θά καταπατήσει τοὺς ἀνθρώπινους
 „ νόμους, τοὺς φυσικοὺς ἀκόμη νόμους, ἀλλὰ θά ὑπηρετήσῃ τὸ
 „ θεοτικὸ νόμο τὸ δίκιο. Τοῦτο γίνεται, ἐπειδὴ ἡ Ἡλέκτρα εἶναι
 „ πρόσωπο ἠθικό.»

«*Παρθενών*». Σεπτέμβριος 1928. Ὁ κ. Γερ. Σπαταλαῶς ἐπιτί-
 θεται τὸν κ. Ρουσσὲλ σχετικά μέ τίς γνώμες του γιά τὴ νεοελληνι-
 κὴ στιχογραφία. Ὁ κ. Σύλβιος ἔχει ἓνα συμυρνέικο ἠθογραφικὸ διή-
 γημα τὸ «Μολύβι». Ὁ κ. Δ. Τουλιάτος γράφει γιά τὴν διώρυγα
 τοῦ Σουέζ.

«*Ἰόνιος Ἀνθολογία*», Ἰούλιος, Αὐγουστος, Σεπτέμβριος. Ὁ
 κ. Βουτιεριδης γράφει γιά τὴ γλῶσσα τοῦ Κάλβου. Ἔχει τὸ τεῦ-
 χος ἀπόσπασμα ἀπὸ μιὰ μελέτη τῆς κ. Μινώτου πάνω στὸν Πε-
 τράρχη, και στίχους τοῦ Πετιμεζᾶ — Λαύρα και τοῦ Μενάρδου.
 Οἱ πολλοὶ Ἀλεξανδρινοὶ φίλοι τοῦ Μαρίνου Σιγούρου θά διαβάσουν
 μ' εὐχαρίστηση τὴν παράγραφο πού (στὴν «Πνευματικὴ Ζωὴ» τοῦ
 περιοδικοῦ) περιγράφει τὸν ἐκλεκτὸ λόγιον παραθερίζοντα στὴ Ζα-
 κωνθινή βίλλα του «Ἀκροτῆρι» και ὑποδεχόμενον τοὺς φίλους του,
 τὸ δειλινό, στὴν ταράτσα τῆς βίλλας.

“**Semaine Egyptienne**” 15 Ὀκτωβρίου, 31 Ὀκτωβρίου 1928. Στὸ πρῶτο τεύχος βρίσκομε μεταφρασμένο στὰ γαλλικὰ τὸ συγκινητικὸ διήγημα τοῦ κ. Γιάγκου Πιερίδη “Ὁ χωρισμός”, γιὰ τὸ ὁποῖο ἡ κ. Κοτοπούλη εἶπε πὼς μπορεῖ νὰ γίνῃ ἓνα θαυμάσιο μονόπρακτο. Στὸ δεῦτερο τεύχος ἐξακολουθεῖ ἡ δημοσίευση τῆς μετάφρασης τῆς Κερένιας Κούκλας τοῦ Χριστομάνου.

Στὴ “**Gaceta Literaria**”, τὴν δεκαπενθήμερη φιλολογικὴ ἐφημερίδα τῆς Μαδρίτης, ὁ ἴσπανο-Ἕλληνας λόγιος κ. Ν. Πέρκας ἔγραψε γιὰ τὸν Δροσίνη, ἐξ ἀφορμῆς τοῦ διηγήματος τοῦ “Ἐρση.”

“**Ἀγροτικὴ Ζωὴ**” Αὐγούστος 1928 μὲ συνεργασία Εὐάγγελου Νικολαΐδη, Κ. Ἀναστασιάδη, Ἐμμ. Σ. Ἀνάση, Περικλῆ Παλαδόπουλου, Δημ. Σημίτη καὶ ἄλλων.

Στὸ “**Journal des Hellènes**” (Παρίσι) τῆς 14 Ὀκτωβρίου σημειόνομε μιὰ ἀνταπόκριση ἀπτὴν Ἀθήνα τοῦ κ. Ζωγραφίδη ἓνα ἄρθρο τοῦ κ. Ρυαυκ γιὰ τὶς ἑλληνικὰς ἀρχαιότητες τῆς Ἰσπανίας· μιὰ συνέντευξη μὲ τὸν βουλευτὴ κ. Ἡσαΐα στὴν ὁποία ὁ γνωστὸς αὐτὸς πολιτικὸς καὶ βιομήχανος ὀνομάζει τὴν Ἑλλάδα “*payés riche par excellence*”. Ἡ εἰκονογράφηση τοῦ φύλλου μᾶς δίνει φωτογραφία τῆς Ἑλληνικῆς ἀποστολῆς στὸ συνέδριο τῆς Πράγας— ὁ καθηγητὴς Ἀνδρεάδης· ὁ ἄλλοτε ὑπουργὸς Κοφινᾶς· ὁ πολὺ γνωστὸς λογοτέχνης Παπατζώνης (στὴν ιδιότητα τοῦ τμηματάρχου τοῦ ὑπουργείου τῶν οικονομικῶν), ὁ κ. Ἀφεντούλης.

«**Παναιγύπτια**», ἐβδομαδιαῖο περιοδικό, γιὰ παιδιά, ἐφήβους καὶ κορίτσια. Μὲ ὄση εὐχαρίστηση γράφαμε ἄλλοτε γιὰ τὰ “Παναιγύπτια”, μὲ τόση δυσφορία γράφομε τώρα. Τὸ ὥραιο αὐτὸ περιοδικὸ παύει ἐκδιδόμενον, ὄχι βέβαια ἀπὸ ἔλλειψη ζήλου ἢ ἰκανότητος τοῦ Ἐκδοτικοῦ Οἴκου “Γράμματα” πού τὸ ἔβγαζε, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἔλλειψη ὑποστήριξης ἀπὸ τὸ κοινόν. Νὰ μὴ νομίσει κανεὶς ὅτι τὰ “Γράμματα” βιάστηκαν στὸ σταμάτημα τοῦ περιοδικοῦ. Δυὸ χρόνια κἀναν ὑπομονή. 104 φυλλάδια βγάλανε μὲ χρηματικὴ ζημίᾳ πάνω στὸ καθένα. Ὅτι ἦταν δυνατόν κἀνανε γιὰ νὰ μὴ στερηθεῖ ὁ Αἰγυπτιακὸς ἑλληνισμὸς τὸ παιδικὸ περιοδικὸ του. Ὅσοι παρακολούθησαν τὰ “Παναιγύπτια” ἀποροῦν καὶ γιὰ ἓνα ἄλλο πράγμα, τὴν ὄρεξη γιὰ ἐργασία πού εἶχε ἡ διεύθυνση τῶν “Παναιγυπτίων”, τὰ ὁλοένα καὶ καλλίτερα φυλλάδια πού ἔβγαζε, παρ’ ὄλο ὅπου ἔξακολουθητικὰ ἀνταμείβονταν τὸ κάθε φυλλάδιο

μέ μιά χρηματική ζημία: συνήθως σάν χάνει κανείς, λιγότευει καί ἡ διάθεση γιά δουλειά. Νά ἐλπίσουμε ὅτι θά συνεχισθοῦν τὰ “Παναγύπτια”; Νά ἐλπίσουμε ὅτι τὸ ὥραιο αὐτὸ μέσον πού εἶχαν τὰ παιδιά τοῦ αἰγυπτιακοῦ ἑλλητισμοῦ γιά νὰ ἐξοικειώνονται μέ τὴν τέχνη τοῦ λόγου δὲν θά τὸ χάσουν; Ἡ διεύθυνση δηλώνει (στὸ τελευταῖο φυλλάδιο) ὅτι ἂν ἔχει 600 συνδρομητὰς ὡς τὸ τέλος τοῦ Δεκεμβρίου θά συνεχίσει τὸ ἔργο της. Τὰ τελευταῖα τέσσερα φυλλάδια τῶν “Παναγυπτίων” εἶναι τῶν 6, 13, 20 καί 27 Ὀκτωβρίου. Στὸ δεύτερο ἀπὸ αὐτὰ ἀναδημοσιεύεται, ἀπὸ τὸ τεῦχος μας τοῦ Σεπτεμβρίου τὸ ποίημα τοῦ Μπουφίδη “Παράκληση στὸ Θεὸ γιά ἓνα μικρὸ καμποῦρη”, καί στὸ τρίτο ἔχει ἓνα διήγημα “Ἡ μικρὴ ἀδελφὴ” τοῦ Β. Φρέγη (μέ εἰκόνα τοῦ συγγραφέα).

“Μόδα καί Τέχνη” Ὀκτώβριος 1928 Ἀθήνα. Μέ καλὴ φιλολογικὴ ὕλη. Σημειώνουμε διηγήματα Σ. Παναγιωτόπουλου καί Δ. Κόκκινου· πολὺ νόστιμα γραμμένο τὸ “Ὁ ἀξιολήεντος καί ἀξιολάτρειτος Κοσ ἐαυτὸς μας” τοῦ Λαπαθιώτη. Στὴν πρώτη σελίδα βρίσκουμε τὸ “Ἀθηναϊκὸ ἀπόβροχο” ἓνα ὥραιο ποίημα τοῦ Βελμύρα, πού εἶχε φανεῖ πέρσι, τὸν Ἀπρίλιο, στὸ περιοδικὸ μας.

“Cinégraphie Journal” τὸ καλὸ γαλλικὸ ἐβδομαδιαῖο περιοδικὸ τῆς πόλης μας.

• *Ἐλευθερία*, ἐφημερίδα, Λευκωσία (Κύπρου). Ἐνα πολὺ καλὸ ὄργανο γιά τοὺς ἐθνικοὺς πόθους τῶν Κυπρίων. Ἔχει καί ἀνταποκρίσεις ἐνδιαφέρουσες ἀπ’ τὶς ὁποῖες μιὰ εἶναι Ἀλεξανδρινή.

• *Ἀλήθεια*, πολιτικὴ καί φιλολογικὴ ἐβδομαδιαία ἐφημερίδα, Λεμεσός.